

КАДАСТР І МОНІТОРИНГ ЗЕМЕЛЬ

УДК 332.37:631.4:311.21

П.Б. МІХНО

Кафедра геодезії, землевпорядкування та кадастру, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, вул. Першотравнева 20, Кременчук, Україна, 39600, тел. +38(05366)23277, ел. пошта Mikhno.box@mail.ru.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ПОРУШЕНИХ І РЕКУЛЬТИВОВАНИХ ЗЕМЕЛЬ

Мета. Мета роботи – розробити пропозиції щодо змісту нового державного статистичного документа обліку рекультивациі порушених земель та використання родючого шару ґрунту замість відміненого звіту за формою 2-ТП. **Методика.** За методикою дослідження проаналізований зміст звіту з рекультивациі порушених земель, враховуючи положення актів сучасного земельного законодавства стосовно складу земельних угідь і форм власності на землю в Україні. Виявлено, що назви деяких угідь у показниках звітної таблиці форми 2-ТП термінологічно не відповідають прийнятій для кількісного обліку класифікації земельних угідь. При цьому, відповідно до положень Земельного кодексу України щодо форм власності, колективної власності (яка є одним із показників звіту), в нашій країні немає. Тому існує необхідність розробки нової форми відповідного звітного статистичного документа замість існуючої форми 2-ТП, в якій були б усунені недоліки та збільшена кількість показників для забезпечення усіх потреб користувачів кількісною інформацією про стан порушених і рекультивованих земель. **Результати.** Результатом роботи є конкретні зміни і доповнення, які запропоновано внести до змісту звіту з рекультивациі земель за формою 2-ТП, а також звіту з кількісного обліку земель за формою 6-зем. **Наукова новизна.** Наукова новизна полягає в обґрунтуванні пропозицій щодо вдосконалення обліку рекультивациі порушених і рекультивованих земель в одному звітному статистичному документі. **Практична значущість.** Практичною значущістю є те, що вдосконалення змісту звітних документів щодо обліку рекультивациі земель посприяє поліпшенню обліку, моніторингу і контролю за використанням порушених, відпрацьованих і рекультивованих земель а також земель у стадії рекультивациі.

Ключові слова: облік земель; порушені землі; рекультивовані землі; звіт про рекультивацию земель

Вступ

Актуальні сьогодні проблеми територіального аналізу структури і динаміки сільськогосподарського землекористування [Mukhin G.D., 2012] потребують збільшення достовірної вихідної статистичної інформації для правильної оцінки земель і прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Особливо це стосується рекультивованих земель, які є складним природно-техногенним компонентом ландшафту [Міхно П. Б., 2011], і більшість яких використовують під сільськогосподарські угіддя [Артамонов В. В., 2010].

Своєчасність відновлення порушених земель багато в чому залежить від об'єктивності і вірогідності даних їх обліку та поточного врахування усіх змін, що відбуваються у їхньому стані.

У зв'язку з цим нагальною потребою є розроблення рекомендацій щодо поліпшення існуючої системи обліку порушених і рекультивованих земель та вдосконалення змісту звітних статистичних документів.

У дослідженнях і публікаціях Р.Й. Гулько, Д.С. Добряка, О.П. Канаша, М.Г. Ступеня, О.В. Тихенко, А.М. Третяка та інших учених, що розглядають проблеми державного земельного кадастру, висвітлені завдання, порядок проведення і особливості обліку кількості та якості земель.

Теоретичні основи, сутність і зміст рекультивациі порушених земель викладено у посібнику Р.М. Панаса [Панас Р. М., 2007].

Водночас питання, що стосуються поліпшення існуючої системи обліку порушених і рекультивованих земель України, не були розглянуті повною мірою і потребують детального дослідження.

У дисертації А.В. Парамонова [Парамонов А.В., 2006], яка економічно обґрунтовує рекультивацію порушених міських земель, було запропоноване удосконалення обліку порушених земельних ділянок міста у спеціально створених облікових формах земельно-кадастрової документації.

Мета

Мета роботи – розробити пропозиції щодо змісту нового державного статистичного документа обліку рекультивації порушених земель та використання родючого шару ґрунту замість відміненого звіту за формою 2-ТП.

Методика

Система обліку рекультивації порушених земель в СРСР була налагоджена у 1977–1979 рр. на основі положень постанов, спрямованих на впорядкування процедури відновлення порушених земель і збереження родючого шару ґрунту [Говязина Е. Г., 1978]. У 1980 роках прийняті державні стандарти у сфері рекультивації, які визначили, зокрема, і класифікацію порушених земель [ГОСТ 17.5.1.02-85].

У сучасній Україні порушені і рекультивовані землі враховуються переважно за матеріалами інвентаризації таких земель у актах приймання-передачі виконаних робіт з рекультивації земель і поліпшення малопродуктивних угідь знятим родючим шаром ґрунту, у звітах за формою 2-ТП, а також у матеріалах звітності органів Держземагенства України (оперативна інформація щодо порушення і рекультивації земель адміністративно-територіальної одиниці).

У річному звіті про наявність земель та розподіл їх за власниками землі, землекористувачами, угіддями та видами економічної діяльності за формою 6-зем, порушені землі враховуються як “Землі під відкритими розробками, кар’єрами, шахтами та відповідними спорудами” з розподілом їх на землі: “під торфорозробками, що експлуатуються”; “відкриті розробки, кар’єри, шахти, які експлуатуються”; “інші землі (під відпрацьованими розробками та кар’єрами; закриті шахти; відвали; терикони, які не експлуатуються)”.

Основним документом державної статистичної звітності, в якому відображаються кількісні дані про наявність порушених, рекультивованих земель і використання родючого шару ґрунту, є річний звіт про рекультивацію земель, зняття і використання родючого шару ґрунту за формою 2-ТП (рекультивація), затвердженою наказом Міністерства статистики України від 20.10.1992 р. № 166 [Про затвердження форми державної статистичної звітності № 2-ТП, 1992], який підприємства, що порушують ґрунтовий покрив, подають місцевим (районним і міським) органам Держземагенства.

У звіті за формою 2-ТП (табл. 1) [Про затвердження форми державної статистичної звітності № 2-ТП, 1992] подаються кількісні значення показників рекультивації у перерізі форм власності за минулий рік (протягом звітного року і станом на кінець року загалом), причому рекультивація земель, порушених під час торфорозробок, виділяється окремо. Звітними показниками при цьому є обсяги порушених, відпрацьованих, рекультивованих і поліпшених малопродуктивних земель, види подальшого використання рекультивованих земель, обсяги знятого, заскладованого і використаного родючого шару ґрунту.

Для прикладу наведені дані з землекористування Полтавського гірничо-збагачувального комбінату за 2008 рік.

Кількісні значення відповідних показників узяті із звітних документів, зібраних у Головному управлінні Держземагенства у Полтавській області. Характеристики якісних показників (табл. 2) наведені за даними проектних матеріалів розширення і реконструкції Полтавського гірничо-збагачувального комбінату.

До форми 2-ТП додавали також додаток та пояснювальну записку, в яких детальніше характеризують ситуацію з рекультивацією земель, зазначаючи, зокрема, види розробок, землекористувачів порушених земель, рік відпрацювання земель, площі і стан відпрацьованих і рекультивованих земель, обсяги знятого, використаного і заскладованого родючого шару ґрунту, напрями подальшого використання рекультивованих земель, а також вжиті заходи щодо охорони земель.

Таблиця 1

**Звіт про рекультивацию земель, зняття і використання родючого шару ґрунту
у м. Комсомольськ Полтавської області Полтавським ГЗК
за формою №2-ТП (рекультивация) за 2008 рік**

Назва показників	Номер рядка	Загальний обсяг робіт, усього	Зокрема на землях		
			державної власності	колективної власності	приватної власності
А	Б	1	2	3	4
1.1 За звітний рік					
Порушено земель – усього, га	01	125,7	125,7	0	0
зокрема під час торфорозробок, га	02	0	0	0	0
Відпрацьовано порушених земель – усього, га	03	0	0	0	0
зокрема під час торфорозробок, га	04	0	0	0	0
Рекультивовано земель – усього, га	05	0	0	0	0
З рядка 05 рекультивовано під: сільськогосподарські угіддя, га	06	0	0	0	0
з них під ріллю, га	07	0	0	0	0
лісові /чагарникові/ насадження, га	08	0	0	0	0
водоймища, га	09	0	0	0	0
забудову, га	10	0	0	0	0
рекреаційні та інші цілі, га	11	0	0	0	0
Із загальної площі рекультивованих земель – рекультивовано земель, порушених під час торфорозробок, га	12	0	0	0	0
зокрема під:	13	0	0	0	0
сільськогосподарські угіддя, га	14	0	0	0	0
з них під ріллю, га	15	0	0	0	0
лісові /чагарникові/ насадження, га	16	0	0	0	0
водоймища, га	17	0	0	0	0
З рядка 05 рекультивовано земель, користування якими припинено у зв'язку з ліквідацією підприємств, – усього, га	18	0	0	0	0
зокрема торфорозробок, га	19	258,9	258,9	0	0
Знято родючого шару ґрунту – тис. куб. м	20	0	0	0	0
Використано родючого шару ґрунту – усього, тис. куб. м	21	0	0	0	0
зокрема на цукрових заводах – тис. куб. м	22	258,9	258,9	0	0
Заскладовано родючого шару ґрунту – усього, тис. куб. м	23	0	0	0	0
зокрема на цукрових заводах – тис. куб. м	24	0	0	0	0
Покращено малопродуктивних сільськогосподарських угідь родючим шаром ґрунту – усього, га	25	0	0	0	0
зокрема ріллі, га	26	4411,8	4411,8	0	0
Наявність на кінець звітнього року					
Порушених земель – усього, га	27	0	0	0	0
Зокрема під час торфорозробок, га	28	0	0	0	0
Відпрацьованих порушених земель – усього, га	29	0	0	0	0
Зокрема під час торфорозробок, га	30	0	0	0	0
Земель у стадії рекультивации, га:	31	0	0	0	0
гірничотехнічної, га	32	0	0	0	0
з них у процесі усадження після завершення планувальних робіт, га	33	258,9	258,9	0	0
біологічного, га	34	0	0	0	0
Заскладовано родючого шару ґрунту – усього, тис. куб. м					
зокрема на цукрових заводах – тис. куб. м					

В обласних органах Держземагенства на основі даних отриманих форм 2-ТП склали зведені відомості, в яких кількісні значення звітних показників зазначалися у перерізі адміністративних районів і населених пунктів.

Сьогодні зміст звіту за формою 2-ТП не відповідає сучасній класифікації земельних угідь, яка прийнята для ведення кількісного обліку земель України за формою 6-зем [Про затвердження форм державної статистичної звітності з земельних ресурсів та Інструкції з заповнення державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 6-зем, ба-зем, бб-зем, 2-зем), 1998], та суперечить чинному Земельному кодексу [Земельний кодекс України, 2013] стосовно форм власності на землю.

У формі 2-ТП зазначено, що порушені землі можуть перебувати на землях державної, колективної і приватної власності, проте відповідно до статті 78 Земельного кодексу України, землі можуть перебувати у державній, комунальній і приватній власності. Інформація про види рекультивованих земель неповна і неоднорідна, – зазначаються конкретні угіддя (які, однак, термінологічно не відповідають прийнятій класифікації земельних угідь для кількісного обліку [Про затвердження форм державної статистичної звітності з земельних ресурсів та Інструкції з заповнення державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 6-зем, ба-зем, бб-зем, 2-зем), 1998]): “рілля”, “лісові (чагарникові) насадження”, “водоймища” та види цільового використання: під “забудову”, “рекреаційні та інші цілі”, які не відповідають класифікації видів цільового призначення земель [Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель, 2010]. Серед усіх можливих видів порушень земель в усіх показниках спеціально виділяються тільки торфорозробки. Внаслідок цього користувачеві у змісті звіту неможливо довідатися про обсяги земель, порушених внаслідок проведення інших робіт. Відповідно до Наказу Держкомстату України від 06.02.2007 р. № 33 “Про скасування деяких наказів” Наказ про затвердження форми державної статистичної звітності 2-ТП (рекультивация) [Про затвердження форми державної статистичної звітності № 2-ТП, 1992] був скасований.

З метою оптимізації системи обліку порушених і рекультивованих земель пропонується частково змінити і доповнити зміст звітної таблиці (табл. 1), узгодивши його із класифікацією порушених земель, відповідно до державного стандарту [ГОСТ 17.5.1.02-85], класифікацією земельних угідь для кількісного обліку і вимогами Земельного кодексу [Земельний кодекс України, 2013] щодо форм власності на землю в Україні.

Показники, які запропоновані до видалення з форми 2-ТП [Про затвердження форми державної статистичної звітності № 2-ТП, 1992], виділені курсивом (табл. 1). Змінити пропонується показники, виділені напівжирним шрифтом.

Зміст форми річного статистичного звіту з рекультивації земель, що пропонується (для прикладу по Полтавському гірничо-збагачувальному комбінату), наведений у табл. 2 (нові показники виділені курсивом).

Відмінністю запропонованого звіту з рекультивації земель (табл. 2) від форми 2-ТП є розподіл порушених земель за походженням, видами, а також за деякими якісними показниками, що характеризують придатність порушених земель для біологічної рекультивації.

Крім того, пропонується внести доповнення до змісту звіту за формою 6-зем, а саме: у графі 16 “Землі, які перебувають в стадії меліоративного будівництва та відновлення родючості” виділити окремо графу “у тому числі землі у стадії біологічної рекультивації”.

Дані звіту про рекультивацію земель, що пропонуються (табл. 2), можна застосовувати як вихідні дані під час встановлення технічних умов рекультивації, прийняття проектних рішень з рекультивації та для контролю за використанням і охороною порушених і рекультивованих земель.

Під час проведення комплексної оцінки природних ресурсів з використанням геоінформаційних систем [Konoplev A.V., 2012], для заповнення ґрунтових атрибутивних баз даних [Belousova N.I., 2013] і баз даних системи моніторингу земель [Шквир І. М., 2010] можна також використовувати кількісні і якісні показники табл. 2.

Таблиця 2

**Звіт про рекультивацію земель, зняття і використання родючого шару ґрунту
у м. Комсомольськ Полтавської області Полтавським ГЗК за 2008 рік (пропонується)**

Назва показників	Номер рядка	Характеристика показника	Зокрема на землях		
			державної власності	комунальної власності	приватної власності
А	Б	1	2	3	4
<i>За звітний рік</i>					
Порушено земель – усього, га	01	125,7	125,7	0	0
зокрема внаслідок:					
торфорозробок, га	02	0	0	0	0
добування інших корисних копалин відкритим способом, га	03	45,5	45,5	0	0
добування інших корисних копалин підземним способом, га	04	0	0	0	0
геологорозвідувальних робіт, га	05	0	0	0	0
промислового будівництва, га	06	0	0	0	0
переробки корисних копалин, га	07	0	0	0	0
будівництва і експлуатації лінійних споруд, га	08	80,2	80,2	0	0
інших робіт, га	09	0	0	0	0
З рядка 01 порушено земель за видами:					
кар'єри, га	10	45,5	45,5	0	0
породні відвали, га	11	0	0	0	0
шламосховища і хвостосховища, га	12	0	0	0	0
майданчики бурових свердловин, га	13	0	0	0	0
деформації поверхні, га	14	0	0	0	0
інші, га	15	80,2	80,2	0	0
Забезпеченість ґрунтів порушених земель гумусом і поживними речовинами (азот, фосфор, калій)	16	низька, середня	низька, середня	–	–
Реакція ґрунтів порушених земель, рН водної витяжки	17	5,0–8,5	5,0–8,5	–	–
Засоленість (вміст токсичних солей) розкритих порід і ґрунтів порушених земель	18	засолені, незасолені	засолені, незасолені	–	–
Розкриті породи порушених земель	19	скельні, піски суглинки, глини	скельні, піски суглинки, глини	–	–
Характер негативного впливу порушених земель на навколишнє середовище	20	забруднення пилом атмосфери, порушення гідрологічного режиму прилеглих районів, стік забруднених дренажних вод у водні об'єкти			
Відпрацьовано порушених земель, га	21	0	0	0	0
Рекультивовано земель – усього, га	22	0	0	0	0
зокрема з метою використання під:					
сільськогосподарські угіддя, га	23	0	0	0	0
з них: рілля, га	24	0	0	0	0
пасовища, га	25	0	0	0	0
сіножаті, га	26	0	0	0	0
багаторічні насадження, га	27	0	0	0	0
лісові та інші лісовкриті площі, га	28	0	0	0	0
забудовані землі, га	29	0	0	0	0
відкриті заболочені землі, га	30	0	0	0	0
відкриті землі, га	31	0	0	0	0
внутрішні води, га	32	0	0	0	0

Продовження табл. 2

А	Б	1	2	3	4
З рядка 15 рекультивовано земель, користування якими припинено у зв'язку з ліквідацією підприємств, га	33	0	0	0	0
З рядка 15 рекультивовано земель, порушених під час торфорозробок, га	34	0	0	0	0
Знято родючого шару ґрунту, тис. м ³	35	258,9	258,9	0	0
Використано родючого шару ґрунту – усього, тис. м ³	36	0	0	0	0
зокрема на рекультивацію, тис. м ³	37	0	0	0	0
на поліпшення малопродуктивних угідь, тис. м ³	38	0	0	0	0
Заскладовано родючого шару ґрунту, тис. м ³	39	258,9	258,9	0	0
Поліпшено малопродуктивних сільськогосподарських угідь родючим шаром ґрунту – усього, га	40	0	0	0	0
зокрема ріллі, га	41	0	0	0	0
<i>Наявність на кінець звітного року</i>					
Порушених земель – усього, га	42	4411,8	4411,8	0	0
зокрема внаслідок:	43	0	0	0	0
торфорозробок, га	44	2734,5	2734,5	0	0
добування інших корисних копалин відкритим способом, га	45	0	0	0	0
добування інших корисних копалин підземним способом, га	46	0	0	0	0
геологорозвідувальних робіт, га	47	0	0	0	0
промислового будівництва, га	48	1544,6	1544,6	0	0
переробки корисних копалин, га	49	132,7	132,7	0	0
будівництва і експлуатації лінійних споруд, га	50	0	0	0	0
інших робіт, га	51	865,6	865,6	0	0
З рядка 35 порушених земель за видами:	52	1868,9	1868,9	0	0
кар'єри, га	53	1544,6	1544,6	0	0
породні відвали, га	54	0	0	0	0
шламосховища і хвостосховища, га	55	0	0	0	0
майданчики бурових свердловин, га	56	132,7	132,7	0	0
деформації поверхні, га	57	низька, середня	низька, середня	–	–
інші, га	58	5,0-8,5	5,0-8,5	–	–
Забезпеченість ґрунтів порушених земель гумусом і поживними речовинами (азот, фосфор, калій)	59	засолені, незасолені	засолені, незасолені	–	–
Реакція ґрунтів порушених земель, рН водної витяжки	60	скельні, піски суглинки, глини	скельні, піски суглинки, глини	–	–
Засоленість (вміст токсичних солей) розкритих порід і ґрунтів порушених земель	61	забруднення пилом атмосфери, порушення гідрологічного режиму прилеглих районів, стік забруднених дренажних вод у водні об'єкти			
Розкриті породи порушених земель	62	0	0	0	0
Характер негативного впливу порушених земель на навколишнє середовище	63	0	0	0	0
Відпрацьованих порушених земель, га	64	0	0	0	0
Земель у стадії рекультивації – усього, га	65	0	0	0	0
зокрема гірничотехнічної, га	66	258,9	258,9	0	0
біологічної, га					
Заскладовано родючого шару ґрунту, тис. м ³					

Результати

З метою оптимізації обліку порушених і рекультивованих земель запропоновано частково змінити і доповнити зміст звіту з рекультивації земель за формою 2-ТП, а також доповнити зміст звіту з кількісного обліку земель за формою 6-зем.

Наукова новизна і практична значущість

Прийняті у роботі рішення є спробою застосувати до проблеми ведення обліку порушених і рекультивованих земель науковий підхід.

Наукова новизна полягає в обґрунтуванні пропозицій щодо вдосконалення обліку рекультивації, порушених і рекультивованих земель в одному звітному статистичному документі.

Запропоновані зміни у змісті звіту з рекультивації земель посприяють поліпшенню обліку, моніторингу і контролю за використанням порушених, відпрацьованих і рекультивованих земель, а також земель, на яких проводиться комплекс агротехнічних і фітомеліоративних заходів з відновлення родючості порушених ґрунтів.

Висновки

Досліджено існуючу систему обліку порушених і рекультивованих земель в Україні. Встановлено, що зміст державної статистичної звітності з обліку рекультивації порушених земель частково не відповідає положенням актів сучасного земельного законодавства України і потребам користувачів щодо повноти даних для об'єктивної оцінки стану порушених і рекультивованих земель та контролю за їх використанням. Запропоновано вдосконалити облік порушених і рекультивованих земель за допомогою прийняття та впровадження нового річного звіту з рекультивації земель замість відміненої форми 2-ТП.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Артамонов В.В. Використання порушених земель Полтавської області / В.В. Артамонов, П.Б. Міхно, Ю.І. Голубінка // Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва. – Л., 2010. – Вип. 1 (19). – С. 315–322.

Говязина Е.Г. Сборник нормативных актов по охране природы / Е.Г. Говязина, Г.А. Метелкина. – М.: Юрид. лит., 1978. – 584 с.

ГОСТ 17.5.1.02-85. Охрана природы. Земли. Классификация нарушенных земель для рекультивации. – Введ. 1986-01-01. – М.: Изд-во стандартов, 1987. – 16 с.

Земельний кодекс України: офіц. текст: за станом на 09 вер. 2013 р. – С.: НОТІС, 2013. – 112 с.

Міхно П.Б. Модель оптимізації використання рекультивованих земель / П.Б. Міхно, Я.В. Хлян // Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва. – Л., 2011. – Вип. 1 (21). – С. 241–248.

Панас Р.М. Рекультивація земель: навч. посіб. / Р.М. Панас. – 2-ге вид., стереотипне. – Л.: Новий Світ – 2000, 2007. – 224 с.

Парамонов А.В. Экономическое обоснование рекультивации нарушенных земель города: автореф. дис.... канд. экон. наук: 08.00.05 / А.В. Парамонов; Государственный университет по землеустройству. – М., 2006. – 20 с.

Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель: Наказ Державного комітету України із земельних ресурсів: офіц. текст: станом на 23 лип. 2010 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 85. – С. 110.

Про затвердження форми державної статистичної звітності № 2-ТП (рекультивація) для Держкомзему України: Наказ Міністерства статистики України: офіц. текст: станом на 20 жовт. 1992 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.1952.0>. – Назва з екрана.

Про затвердження форм державної статистичної звітності з земельних ресурсів та Інструкції з заповнення державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 6-зем, ба-зем, бб-зем, 2-зем): Наказ Державного комітету статистики України: офіц. текст: станом на 5 лист. 1998 р. // Офіційний вісник України. – 1998. – № 50. – С. 218.

Шквир І.М. Розробка ГІС-моніторингу земельних ресурсів базового рівня / І. М. Шквир // Вісник Львівського національного аграрного університету. – Л., 2010. – № 17. – С. 320–326.

Belousova N.I., Meshalkina Yu.L., Vasenev I.I. Typy pochvennykh atributivnykh baz dannykh [Types of soil attributive databases]. *Pochvovedenie* [Eurasian Soil Science]. – 2013. – No. 10. – P. 1214–1221.

Konoplev A.V., Krasilnikov P.A. Metodika kartografirovaniya territorialnykh sochetaniy prirodnykh resursov i ikh kompleksnaya otsenka s ispolzovaniem GIS (na primere Permskogo kraya) [Methodology of mapping of territorial combinations of natural resources and their complex estimation with the use of GIS (by the example of Perm region)]. *Geografiya*

- i prirodnye resursy* [Geography and Natural Resources]. – 2012. – Vol. 33. – No. 1. – P. 129–132.
- Mukhin G.D. Ekologo-ekonomicheskaya otsenka transformatsii selskokhozyaystvennykh zemel evropeyskoy territorii Rossii v 1990–2009 gg. [Ecological and economic estimation of transformation of agricultural lands of the European territory of Russia in 1990–2009]. *Vestnik Moskovskogo universiteta. Seriya 5. Geografiya* [Moscow University Geography Bulletin]. – 2012. – No. 5. – P. 19–27.

П.Б. МИХНО

Кафедра геодезии, землеустройства и кадастра, Кременчугский национальный университет имени Михаила Остроградского, ул. Першотравнева 20, Кременчуг, Украина, тел. +38(05366)23277, эл. почта Mikhno.box@mail.ru.

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УЧЕТА НАРУШЕННЫХ И РЕКУЛЬТИВИРОВАННЫХ ЗЕМЕЛЬ

Цель. Целью статьи является разработка предложений по содержанию нового государственного статистического документа учета рекультивации нарушенных земель и использования плодородного слоя почвы вместо отмененного отчета по форме 2-ТП. **Методика.** По методике исследования выполнен анализ содержания отчета по рекультивации нарушенных земель, учитывая положения актов действующего земельного законодательства относительно состава земельных угодий и форм собственности на землю в Украине. Обнаружено, что названия некоторых угодий в показателях отчетной таблицы формы 2-ТП терминологически не соответствуют принятой для количественного учета классификации земельных угодий. При этом по положению действующего Земельного кодекса Украины относительно форм собственности коллективной собственности (являющейся одним из показателей отчета) в нашей стране не существует. Поэтому существует необходимость разработки новой формы соответствующего отчетного статистического документа вместо существующей формы 2-ТП, в которой были бы устранены недостатки и увеличено количество показателей для обеспечения потребностей пользователей количественной информацией о состоянии нарушенных и рекультивированных земель. **Результаты.** Результатами статьи являются конкретные изменения и дополнения, которые предлагается внести в содержание отчета по рекультивации земель по форме 2-ТП, а также отчета по количественному учету земель по форме б-зем. **Научная новизна.** Научная новизна заключается в обосновании предложений по усовершенствованию учета рекультивации, нарушенных и рекультивированных земель в одном отчетном статистическом документе. **Практическая значимость.** Практической значимостью является то, что усовершенствование содержания отчетных документов по учету рекультивации земель способствует улучшению учета, мониторинга и контроля использования нарушенных, оработанных и рекультивированных земель, а также земель в стадии рекультивации.

Ключевые слова: учет земель; нарушенные земли; рекультивированные земли; отчет о рекультивации земель.

Р.В. MIKHNO

Department Geodesy, organization of the use of land and cadastre of Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University, 20 Pershotravneva St., Kremenchuk, Ukraine, 39600, tel. +38(05366)23277, e-mail Mikhno.box@mail.ru.

IMPROVEMENT OF THE DISTURBED AND RECULTIVATED LANDS REGISTRATION

Purpose. The aim of the article is to develop the suggestions for the content of the new state statistical document of the recultivation registration of disturbed lands and the use of fertile soil layer instead of canceled report according the 2-TP form. **Methodology.** The analysis of the report on the recultivation of disturbed lands has been done due to the methodology of the research, taking into account the documents of the current land legislation regarding the land composition and land ownership in Ukraine. It has been discovered that the names of some lands in the indexes of report table of 2-TP form terminologically are not to the lands classification which is used for a quantitative registration. In addition to the above, according to the regulations of the current Land Code of Ukraine in relation to the forms of ownership, collective property (one of the report indexes) does not exist in our country. Therefore, there is a necessity to develop a new form of corresponding report statistical document instead of existent 2-TP form, in order to remove defects and increase the amount of indexes to satisfy the users' needs in quantitative information

about the state of disturbed and recultivated lands. **Results.** The results of the article are certain changes and supplements which are suggested to add into the content of the report on lands recultivation according to 2-TP form and also into the content of the report on the lands quantitative registration according to 6-zem form. **Originality.** The justification for the proposed on an improvement of registration recultivation, disturbed and recultivated lands in one reporting statistical document is the academic novelty of this research. **Practical significance.** The practical significance of the research is the fact that the improvement of content of report documents on the lands recultivation registration leads to advanced accounting, monitoring and control of the use of disturbed, exhaust and recultivated lands and also the lands which are being recultivated.

Key words: land registration; disturbed lands; recultivated lands; report on lands recultivation.

REFERENCES

- Artamonov V.V., Mikhno P.B., Holubinka Yu.I. Vykorystannia porushenykh zemel' Poltavskoi oblasti [Use of the broken earths of the Poltava area]. *Suchasni dosiahnennia heodezychnoi nauky ta vyrobnytstva* [The Modern achievements of geodesic science and productions], 2010, issue 1 (19), pp. 315–322.
- Govyazina Ye.G., Metelkina G.A. *Sbornik normativnykh aktov po okhrane prirody* [Collection of normative acts on environmental protection]. Moscow, Legal literature Publ., 1978, 584 p.
- GOST 17.5.1.02–85. *Okhrana prirody. Zemli. Klassifikatsiya narushennykh zemel dlya rekultivatsii* [State Standard 17.5.1.02-85. Nature protection. Lands. Classification of disturbed lands to be recultivated]. Moscow, Standartinform Publ., 1987, 16 p.
- Zemel'nyi kodeks Ukrainy* [Land Code of Ukraine]. Sumy, NOTIS Publ., 2013, 112 p.
- Mikhno P.B., Khlyan Y.V. Model' optymizatsii vykorystannia rekul'tyvovanykh zemel' [The model of optimization using of reclaimed land]. *Suchasni dosiahnennia heodezychnoi nauky ta vyrobnytstva* [The Modern achievements of geodesic science and productions], 2011, issue 1 (21), pp. 241–248.
- Panas R.M. *Rekul'tyvatsiia zemel'* [Land recultivation]. Lvov, Novyi Svit., 2007. 224 p.
- Paramonov A.V. *Ekonomicheskoe obosnovanie rekultivatsii narushennykh zemel goroda*. Avtoreferat Diss. [Economic ground of the disturbed lands recultivation of city]. Moscow, 2006. 20 p.
- Pro zatverdzhennia Klasyfikatsii vydiv tsil'ovoho pryznachennia zemel'* [About affirmation of Classification types of intended land use: The order of State committee of Ukraine of the land resources]. Kyiv, Ofitsiyni visnyk Ukrainy, 2010, no. 85, 110 p.
- Pro zatverdzhennia formy derzhavnoi statystychnoi zvitnosti № 2-TP (rekul'tyvatsiia) dlia Derzhkomzemu Ukrainy* [About affirmation of form of the state statistical accounting № of 2-TP (recultivation) for State committee of the land resources of Ukraine: The Order of Ministry of statistics of Ukraine]. Available at: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.1952.0>. (Accessed 20 November 2013).
- Pro zatverdzhennia form derzhavnoi statystychnoi zvitnosti z zemel'nykh resursiv ta Instruksii z zapovnennia derzhavnoi statystychnoi zvitnosti z kil'kisnoho obliku zemel' (formy №№ 6-zem, 6a-zem, 6b-zem, 2-zem)* [About affirmation of forms of the state statistical accounting of the land resources and the Instruction of filling the state statistical accounting of the quantitative lands accounting (forms №№ of 6-zem, 6a-zem, 6b-zem, 2-zem): The Order of the State committee of statistics of Ukraine]. Kyiv, Ofitsiyni visnyk Ukrainy, 1998, no. 50, 218 p.
- Shkvyr I.M. Rozrobka HIS-monitorynhu zemel'nykh resursiv bazovoho rivnia [Development of GIS for monitoring land resources baseline]. *Visnyk Lviv's'koho Natsional'noho ahrarnoho universytetu* [Bulletin of Lviv National Agrarian University], 2010, issue 17, pp. 320–326.
- Belousova N.I., Meshalkina Yu.L., Vasenev I.I. Tipy pochvennykh atributivnykh baz dannykh [Types of soil attributive databases]. *Pochvovedenie* [Eurasian Soil Science]. 2013, no. 10, pp. 1214–1221.
- Konoplev A.V., Krasilnikov P.A. Metodika kartografirovaniya territorialnykh sochetaniy prirodnykh resursov i ikh kompleksnaya otsenka s ispolzovaniem GIS (na primere Permskogo kraia) [Methodology of mapping of territorial combinations of natural resources and their complex estimation with the use of GIS (by the example of Perm region)]. *Geografiya i prirodnye resursy* [Geography and Natural Resources]. 2012, vol. 33, no. 1, pp. 129–132.
- Mukhin G.D. Ekologo-ekonomicheskaya otsenka transformatsii selskokhozyaystvennykh zemel evropeyskoy territorii Rossii v 1990-2009 gg. [Ecological and economic estimation of transformation of agricultural lands of the European territory of Russia in 1990–2009]. *Vestnik Moskovskogo universiteta. Seriya 5. Geografiya* [Moscow University Geography Bulletin]. 2012, no. 5, pp. 19–27.

Надійшла 19.06.2013 р.